



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگیری از بیماری‌های قابل انتقال از طریق بندپایان و جوندگان در اماکن نظامی

نویسندگان:

دکتر محمد ادریشی

متخصص بیماری‌های عفونی و گرمسیری، هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارتش

بهزاد نوروزی

کارشناس ارشد حشره‌شناسی پزشکی و دامپزشکی، ناقلین

محمود رضا بهروان

کارشناس ارشد انگل‌شناسی پزشکی

هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند و عضو مرکز تحقیقات ژنومیک

دکتر محمد محسنی

پزشک عمومی

ویراستار ادبی: مجید محمد ولی

انتشارات
هذنگاره

عنوان و نام پدیدآور	: پیشگیری از بیماری‌های قابل انتقال از طریق بندپایان و جوندگان در اماکن نظامی، نویسندگان محمد درویشی... (و دیگران).
مشخصات نشر	: کرج، انتشارات هنر نگاره
مشخصات ظاهری	: ۱۰۰ ص. مصور.
شابک	: 978-600-97190-6-8
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: نویسندگان محمد درویشی، بهزاد نوروزی، محمودرضا بهروان، محمد محسنی.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: بیماری‌های واگیر -- انتقال
موضوع	: Communicable diseases -- Transmission
موضوع	: پزشکی نظامی
موضوع	: Medicine, Military
موضوع	: پزشکی نظامی -- ایران
موضوع	: Medicine, Military-- Iran
موضوع	: بهداشت نظامی -- ایران
موضوع	: Military hygiene -- Iran
سناسه افزوده	: درویشی، محمد، ۱۳۴۹-
رده‌بندی کتاب	: RA۶۴۳/پ۹ ۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۶/۹۰۴۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۸۵۳۹۴

انتشارات
هنر نگاره

پیشگیری از بیماری‌های قابل انتقال از طریق بندپایان و جوندگان در اماکن نظامی

نویسندگان:

دکتر محمد درویشی، بهزاد نوروزی، محمود رضا بهروان، دکتر محمد محسنی

ویراستار ادبی: مجید محمد ولی

ناشر: هنر نگاره

صفحه‌پرداز: مهدی اکبرزاده

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۹۰-۶-۸

همراه: ۰۹۱۲۳۱۵۰۷۶۸

تلفن انتشارات هنر نگاره: ۰۲۶-۳۳۳۳۹۴۹۸

honare.negareh.pub@gmail.com

فهرست مطالب

پیشگفتار	۷
مقدمه	۹
لیشمانیوز	۱۲
• اپیدمیولوژی بیماری لیشمانیوز جلدی (سالک)	۱۵
• علل گسترش بیماری لیشمانیوز جلدی (سالک)	۱۸
انواع لیشمانیوز جلدی	۲۲
• لیشمانیوز جلدی (سالک) نوع شهری	۲۲
■ عامل بیماری در ایران	۲۲
■ مخزن بیماری در ایران	۲۳
■ ناقل بیماری	۲۳
■ علائم بالینی سالک نوع شهری در انسان	۲۳
• لیشمانیوز جلدی (سالک) نوع روستایی	۲۵
■ عامل بیماری در ایران	۲۵
■ مخزن بیماری در ایران	۲۵
■ ناقل بیماری	۲۶
■ علائم بالینی لیشمانیوز جلدی نوع روستایی در انسان	۲۶
• چرخه زندگی پشه ناقل بیماری	۲۷
• سایر اشکال بیماری	۲۹
■ لیشمانیوز پوستی عودکننده (لوپویید)	۲۹
■ اشکال بالینی غیر معمول (آتپیک)	۲۹

۳۱	• کنترل بیماری سالک
۳۱	■ آغشته‌سازی البسه نظامی به حشره‌کش
۳۲	■ کاربرد مواد دور کننده حشرات
۳۲	■ کنترل ناقلین (پشه خاکی)
۳۳	■ سم پاشی سطح داخلی چادر
۳۵	■ آغشته‌سازی ۲۰ پشه بند
۳۶	■ کنترل مخزن در سالک نوع شهری
۳۶	■ کنترل مخزن در سالک نوع روستایی
۳۷	■ روش تهیه طعمه مسموم با فسفر دو زنگ
۳۸	■ پشه‌ها و بیماری مالاریا
۳۹	■ محاسبات رشد و تکثیر پشه‌های مالاریا
۴۰	■ علائم بیماری
۴۱	• نحوه انتقال
۴۲	• نشانه‌های بالینی بیماری
۴۲	• بیماری مالاریای شدید
۴۳	■ پیشگیری و کنترل
۴۴	■ آغشته‌سازی البسه نظامی به حشره‌کش
۴۴	■ کاربرد مواد دور کننده حشرات
۴۵	■ سم پاشی سطح داخلی چادر
۴۵	■ آغشته‌سازی ۲۰ پشه بند
۴۶	■ درمان بیماری مالاریا
۴۷	• تب زرد
۴۸	• گال
۴۹	■ علایم بیماری
۵۰	■ راههای انتقال بیماری
۵۰	■ راههای پیشگیری
۵۱	■ درمان

۵۱	● سوسری‌ها و اهمیت بهداشتی و پزشکی آنها
۵۱	■ اهمیت پزشکی و بهداشتی
۵۲	■ انتشار جغرافیایی سوسری‌ها
۵۳	■ راه‌های ورود سوسری‌ها
۵۳	■ مبارزه با سوسری‌ها
۵۳	● شپش‌ها
	● پدیکولوس هومانوس کاپیتیس یا شپش سر و پدیکولوس هومانوس کورپوریس یا شپش تن
۵۵	■ تاریخچه
۵۶	■ بیولوژی (سیر تکاملی)
۵۸	■ انتشار و پراکندگی
۵۸	■ شپشک عانه
۵۹	■ اپیدمیولوژی
۵۹	■ بیماری‌زایی
۶۰	■ تیفوس اپیدمیک
۶۱	■ سیر بیماری
۶۱	■ تب راجعه
۶۳	■ تب خندق
۶۴	■ مبارزه و پیشگیری
۶۶	● ساس تخت خواب (Bed Bug)
۶۸	■ مورفولوژی
۶۸	■ سیر تکاملی
۷۱	■ نقل و انتقال
۷۱	■ اهمیت پزشکی
۷۱	■ مبارزه
۷۲	● جوندگان مهم پزشکی
۷۳	■ موش خانگی

- ۷۴ ■ موش بندر یا سقف
- ۷۴ ■ موش قهوه‌ای
- ۷۵ ■ اهمیت بهداشتی
- ۷۵ ● کنترل موش‌ها
- ۷۶ ■ بهداشت محیط یا مدیریت محیط
- ۷۷ ● سموم تدریجی
- ۷۷ ■ روش تهیه طعمه مسموم با فسفر دو زنگ
- ۷۹ ● کک‌ها
- ۸۰ ■ بیولوژی
- ۸۱ ■ باکتری‌ها
- ۸۱ ● طغیون
- ۸۳ ● تیفوس از میک
- ۸۴ ● سایر بیماری‌های مقله به وسیله کک
- ۸۴ ■ مبارزه با کک‌ها
- ۸۵ ■ تب خونریزی دهنده که همه گونه‌ها
- ۸۵ ■ پراکندگی بیماری
- ۸۶ ■ عامل بیماری
- ۸۶ ■ راه انتقال بیماری
- ۸۸ ■ علائم بالینی
- ۸۹ ■ تشخیص بالینی
- ۹۰ ■ تشخیص آزمایشگاهی
- ۹۰ ■ درمان
- ۹۱ ■ پیشگیری
- ۹۵ ● منابع

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا

• پیشگفتار

سالانه بیش از یک میلیون نفر در جهان به دلیل ابتلا به بیماری‌های منتقله توسط ناقلین، مانند: مالاریا، لیشمانیوز، تب زرد و تب کریمه کنگو به کام مرگ کشیده می‌شوند. بیماری‌های منتقله از راه ناقلین ۱۷٪ بار کل بیماری‌های عفونی را شامل می‌شود. کشنده‌ترین بیماری منتقله از راه ناقلین، مالاریا است. این بیماری در سال ۲۰۱۲ باعث مرگ ۶۶۰۰۰۰ نفر شده است. سالانه ۱/۳ میلیون مورد جدید لیشمانیوز و ۵۰۰۰۰۰ مورد جدید کالآزار در دنیا اتفاق می‌افتد که منجر به بیست تا سی هزار مرگ می‌شود. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، کشورهای حوزه مدیترانه شرقی از جمله ایران، مهم‌ترین کانون‌های بیماری‌های منتقله به وسیله بندپایان در دنیا هستند. در مقایسه با مردم عادی، نیروهای نظامی و انتظامی در مقابل بیماری‌های قابل انتقال توسط حشرات راسد بندپایان، یک گروه پرخطر محسوب می‌شوند و بیشتر در معرض ابتلا به این بیماری‌ها قرار دارند.

کتابی که پیش رو دارید، در پی احساس نیاز به تهیه نیروهای مسلح به دستورالعمل جامع و کاربردی در خصوص شناسایی، کنترل و پیشگیری از بیماری‌های منتقله از طریق بندپایان تهیه شده است و هدف از آن ارائه راهکارهای عملی در مورد مبارزه با ناقلین در محیط‌های نظامی و شرایط رزم می‌باشد. این کتاب در یازده فصل تنظیم شده که در فصل دوم به مهمترین بیماری منتقله از طریق بندپایان که در کشور عزیزمان اندمیک است، یعنی لیشمانیوز پرداخته شده و نحوه مبارزه با ناقل بیماری تشریح شده و فصول دیگر کتاب به ترتیب در مورد مالاریا، تب زرد، گال، سوسری‌ها، شیش‌ها، ساس تخت‌خواب، جوندگان مهم پزشکی، کک و تب خونریزی دهنده کریمه کنگو می‌باشد. در فصل هشتم در مورد ساس تخت خواب مطالب کاربردی و جامعی ارائه شده که امید است در کنترل این معضل بهداشتی روز افزون و فراگیر کار آمد باشد.

تهیه کنندگان این کتاب به هیچ وجه ادعای کاری بی‌عیب و نقص را نداشته و امیدوارند که با بهره‌گیری از تجربیات همکاران و مخاطبان و استفاده از راهکارهای موجود در این کتاب، بتوانند در چاپ‌های آتی کاستی‌ها و نقائص آن را جبران نمایند.